

POSTANOWIENIE

Dnia 12 kwietnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z wniosku E. S. i M. S.
z udziałem Gminy Miasta Radomia i Spółdzielni Mieszkaniowej im. [...] w R.
o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 12 kwietnia 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania Gminy Miasta Radomia
od postanowienia Sądu Okręgowego w Radomiu
z dnia 5 listopada 2020 r., sygn. akt IV Ca 638/19,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od uczestniczki Gminy Miasta Radomia na rzecz wnioskodawcy M. S. kwotę 900 (dziewięćset) zł, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną uczestniczki Gminy Miasta Radomia od postanowienia Sądu Okręgowego w Radomiu z dnia 5 listopada 2020 r., sygn. akt IV Ca 638/19 Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność

postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej nie może ograniczać się do ich ogólnikowego powołania czy przytoczenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52). Sąd Najwyższy nie ma obowiązku zastępowania skarżącego i poszukiwania argumentów przemawiających za przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2007 r., I UZ 47/06, OSNP 2008, nr 7-8, poz. 118). Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowi jej element samodzielny - wyodrębniony w oddzielnej jednostce normatywnej i nie może być utożsamiany z innymi wymogami formalnymi skargi kasacyjnej, w tym jej podstawami i ich uzasadnieniem (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, nie publ, z dnia 10 marca 2016 r., II CSK 10/16, nie publ., z dnia 8 stycznia 2019 r., IV CSK 243/18, nie publ.).

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, Nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego

w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Według ustaleń faktycznych przy budowie osiedla w R. zarząd Spółdzielni Mieszkaniowej szukał chętnych osób, które podjęłyby się prowadzenia usług i drobnego handlu na osiedlu. Zgłosiło się 10 osób, w tym wnioskodawcy. Wszystkim zaproponowano, że otrzymają grunt, na którym zostaną wybudowane pawilony handlowe na koszt poszczególnych użytkowników. Formalnym inwestorem tego przedsięwzięcia była Spółdzielnia Mieszkaniowa, która prowadziła korespondencję z innymi organami dotyczącymi tej inwestycji. Wnioskodawcy ponieśli koszty wzniesienia pawilonu, budowanego systemem gospodarczym. W dniu 29 sierpnia 1985 r. Spółdzielnia Mieszkaniowa wystawiła zaświadczenie, z którego wynikało, że wnioskodawczyni otrzymała działkę pod budowę pawilonu, która trwa, a okres użytkowania po jego wybudowaniu jest bezterminowy. Wnioskodawcy opłacają podatek od nieruchomości. Nieruchomość ta od 1977 r. była własnością Skarbu Państwa, a na skutek komunalizacji przeszła na własność uczestniczki Gminy Miasta Radomia.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej skarżąca oparła na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Oczywistej zasadności skargi kasacyjnej uczestniczka upatruje w naruszeniu prawa materialnego wskutek uznania, że wnioskodawcy byli samoistnymi posiadaczami zabudowanej pawilonem handlowym nieruchomości składającej się z działki nr [...] o powierzchni 0,0072 ha, położonej w R. i objętej księgą wieczystą nr [...], w sytuacji gdy okoliczności sprawy przemawiały za zależnym charakterem ich posiadania. Wszak załączona przez wnioskodawców do wniosku o zasiedzenie ich prośba skierowana do zarządu Spółdzielni Mieszkaniowej o wyrażenie zgody na budowę pawilonu i pisemna zgoda tej Spółdzielni wykazują, że wnioskodawcy nie objęli spornej nieruchomości w samoistne posiadanie. Nie zmienia tego faktu wybudowanie przez wnioskodawców na niej pawilonu oraz późniejsze korzystanie z niego w ramach prowadzonej działalności gospodarczej.

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt. 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz

szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75, z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ., z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14, nie publ.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 nie publ. i przywołane tam orzecznictwo).

Lektura uzasadnienia zaskarżonego postanowienia nie daje podstaw do przyjęcia, że skarga kasacyjna jest oczywiście zasadna. Spółdzielnia Mieszkaniowa była jedynie formalnym inwestorem pawilonu handlowego jako zarządca nieruchomości, natomiast faktycznym inwestorem byli wnioskodawcy, którzy korzystali z tej nieruchomości i opłacali związane z nią podatki. Spółdzielnia nie ingerowała w proces inwestycyjny wnioskodawców. Wnioskodawcy nie płacili żadnych świadczeń na rzecz właścicieli najpierw Skarbu Państwa, a potem Gminy Miasta Radomia. Co istotne formalni właściciele nie interesowali się nieruchomością przez ponad 30 lat. Zaświadczenie Spółdzielni z 1985 r. miało również znaczenie formalne, gdyż gdyby oddanie nieruchomości nastąpiło do użyczenia, czy innej formy posiadania zależnego to zostałoby to uregulowane w innej formie. W związku z budową osiedla mieszkaniowego Spółdzielnia nie chciała ponosić kosztów związanych z budową pawilonów obsługujących to osiedle. Postawa właścicieli tej nieruchomości i wnioskodawców wskazuje, że okoliczności w jakich weszli oni w posiadanie przedmiotowej nieruchomości, którą zabudowali, a następnie z niej korzystali przy całkowicie biernej postawie formalnych właścicieli potwierdzają, że wnioskodawcy byli samoistnymi posiadaczami. Formalni

właściciele jako podmioty prawa publicznego nie dążyli do uregulowania statusu prawnego wnioskodawców ani też nie podejmowali jakichkolwiek działań właścicielskich w stosunku do tej nieruchomości, co dawało podstawę wnioskodawcom do realizowania w stosunku do tej nieruchomości działań i zachowań jak właściciele.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., a o kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 13 § 2 k.p.c., a także art. 122 k.p.c. (por też uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 1 marca 1989 r., III CZP 12/89 oraz uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2011 r., III CZ 25/11). Wysokość wynagrodzenia za zastępstwo procesowe pełnomocnika z urzędu, w związku z wynikiem postępowania, została określona na podstawie § 2 pkt 5 w zw. § 5 pkt 1 oraz § 10 ust. 4 pkt 2 i § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800 ze zm.), a nie na podstawie stawek wynikających z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (jedn. tekst: Dz. U. z 2019 r., poz. 18), skoro wynagrodzenie nie zostało zasądzone od Skarbu Państwa.

[as]